

## **Il faut que ça bouge !**

### **Lakmoestest voor een sociale staats hervorming**

Frank Vandenbroucke, 4 april 2007, De Morgen

(tekst zoals ingestuurd ; tekst is gepubliceerd met als titel 'Il faut que ça bouge!')

Waarom de staat hervormen? Omdat wij “ons Vlaams geld terug willen”? Of omdat we het beleid “dichter bij de mensen wensen”? Of omdat Vlaanderen, Brussel en Wallonië “té verschillend” zijn? Regionale verschillen zijn een argument, maar toch is mijn motief anders: de staat moet hervormd worden om de staat sterker te maken. Om sterke overheden aan het werk te zetten voor meer jobs en betere sociale bescherming. De lakmoestest voor een sociale staats hervorming is drievoudig. Winnen de overheden sociale slagkracht? Loopt het sociaal overleg beter? Ontstaat er een sociale hervormingsdynamiek? Een ander dogma dan deze lakmoestest heb ik niet.

Sterke overheden moeten weten wat hun kerntaken zijn, zonder elkaar voor de voeten te lopen, en geld hebben voor die kerntaken. Een kerntaak van de federale overheid is het financieren van fatsoenlijke pensioenen en gezondheidszorg. Daarvoor is in de toekomst meer geld nodig. Een kerntaak van gewesten en gemeenschappen is al wat te maken heeft met investeren in en activeren van menselijk kapitaal. Onderwijs en opleiding horen daarbij, maar ook de overstap naar de arbeidsmarkt. Om dat laatste goed aan te pakken is niet meer geld nodig maar wel meer samenhang in het beleid. Neem arbeidsbemiddeling. Een overheid die zowel warm als sterk wil zijn, moet oog hebben voor het verschil tussen werklozen. Sommige mensen kun je niet meteen naar een bedrijf sturen omdat ze grote persoonlijke problemen hebben. Dat kan zelfs jarenlange begeleiding vragen in een welzijnscontext, zoals bij mensen met een verslaving. Andere mensen moet je dadelijk confronteren met de realiteit van de arbeidsmarkt. Het zijn de arbeidsbemiddelaars die dat met eigen ogen kunnen vaststellen. Beleid op het gebied van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt (wie stel je vrij van onmiddellijke beschikbaarheid? voor wie vraag je hulp in de welzijnssector? hoe ga je om met mensen die je wel geschikt acht maar die niet aan het werk gaan?) moet je dus toevertrouwen aan de gewestelijke diensten. Vanzelfsprekend moet dat binnen een breed normatief kader waarmee het federale niveau grenzen vastlegt, en moet je de gewesten vervolgens financieel aanspreken op de meer- of minwaarden die ze met hun beleid creëren voor de federale sociale zekerheid.

Om activering op maat van de mensen in elke regio te krijgen, moet ook het tewerkstellingsbeleid voor doelgroepen (selectieve lastenverlaging, activering van uitkeringen) uitsluitend gewestbevoegdheid worden. Nu zit dat versnipperd tussen federale en gewestelijke overheid. Opnieuw kan de gewestelijke invulling gebeuren binnen een federaal kader, waarbij kosten en baten van de gewestelijke acties voor de federale kas verrekend worden. Dat is doelmatiger dan ingewikkelde en dure federale compromissen tussen uiteenlopende doelstellingen. En natuurlijk hoort wat *de facto* arbeidsbemiddeling is, zoals Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen en outplacement, ondubbelzinnig onder gewestbevoegdheid thuis. Zoals misschien ook het bepalen in welke gevallen uitzendarbeid toegelaten is. Ook de exclusieve bevoegdheid van de Gemeenschappen voor opleiding kan consequenter toegepast worden: de federale overheid moet zelf geen opleidingsprojecten financieren of bezig zijn met opleidingsaspecten van Betaald Educatief Verlof en Industrieel Leerwezen. Breng levenslang leren in één hand. Merk op dat geen van deze voorstellen de

mobiliteit van werkzoekenden over de gewestgrenzen of de samenwerking tussen gewesten bemoeilijkt. Integendeel, gewesten zullen méér dan vroeger efficiënte samenwerking zoeken, vermits ze sterker geresponsabiliseerd zijn voor de uitwerking en de resultaten van hun beleid. Sociaal beleid vereist sterke overheden maar ook sterk sociaal overleg. Zeker voor gevoelige kwesties op het kruispunt tussen onderwijs, opleiding en arbeidsmarkt. De staat hervormen kan geen middel zijn om het overleg te begraven, integendeel.

De staat hervormen is maar één hervorming naast andere die nodig zijn om ons sociaal model te vernieuwen. Tegenover “we want our money back” plaats ik liever een ander motief: il faut que ça bouge!

Frank Vandenbroucke